

vilde virkelig see sørgeligt ud i saadanne Communer. Forsaavidt det ærede Medlem har benyttet sig af Udtrykket „Gaardmænd“ for dem, der eie 1 Td. Hartkorn, som lovbekæftet, da er det heller ikke fuldkommen rigtigt. Der er vistningen Lov, som siger, at de, der have under 1 Td. Hartkorn, skulle kaldes Huusmænd, og at de, der have 1 Td. eller derover, skulle kaldes Gaardmænd; men der er i en Række af Anordninger gjort en Forskjel herimellem, idet der er draget en Grændse imellem dem, der eie 1 Td. Hartkorn og derover, og dem, der eie under 1 Td. Hartkorn, og jeg vil navnlig henvise det ærede Medlem til Veianordningen, der paa det Bestemteste gjør denne Forskjel. Denne Forskjel har trængt sig ind i Folket med en saadan Kraft, at der er Communer, hvor der har dannet sig et Gaardmandsmaal og et Huusmandsmaal; i Gaardmandsmaalet ere alle de, der have Kjørepligten, hvilket omtrent stemmer overens med 1 Td. Hartkorn, og i Huusmandsmaalet alle de, der have under 1 Td. Hartkorn. Denne Forskjel gaaer ikke blot igjennem mangfoldige Anordninger, men er trængt dybt ind i Folket, og den er ikke saa ubegrundet, som det ærede Medlem har sagt. Den Scala, han vil have indført i det System, han sætter øverst, vedrører kun Hartkornet, men derimod ikke Formuen. Det kan jo være, at jeg tager feil, og i saa Fald skulde det gjøre mig ondt; men jeg har med megen Nødsigtighed gennemlæst det ærede Medlems Foredrag, og jeg troer ikke, at jeg har taget feil. Jeg vil blot derved gjøre opmærksom paa, at, dersom det blot er Hartkornet, der skal have den forholdsvis Repræsentation i Communeradet, er det en meget mislig Sag; thi Hartkorn er ikke Formue. En Mand kan eie et meget stort Dvantsum Hartkorn, og dog være en meget fattig Mand; det kan være, at han eier mindre end Noget, aldeles Intet, naar hans Ting skulde realiseres. Jeg sætter nu, at en saadan Mand er saa ubesindig, at han gaaer hen og kjøber en stor Deel af et Sogns Hartkorn, og han da efter det ærede Medlems Mening skal have en meget ubidat Valgret i Kommunen, og har saaledes denne forholdsvis saa stor, at han overvalder alle de Andre, — hvad vil da skee, naar en saadan Mand just ikke er den samvittighedsfuldeste

Mand? Han er en fattig Mand; men, da han er en fornem Mand, vil han ikke lade sine Børn gaae i den almindelige Almueffole. Hvad skeer nu, naar han blot handler i sin egen Interesse? Han vil da sætte sig imod Alt, hvad der sigter til at skaffe de nødvendige Midler tilveie, for at Oplysningen kan blive fremmet, og uden hvilke den ikke kan fremmes. Derfor troer jeg, at, dersom dette System skulde sættes igjennem, skulde man see at udfinde, hvormeget der, naar man trækker hver Stilling Gjæld fra Eiendommens Værdi, blev tilbage som Eierens egentlige Bestielse. Men dette har maaskee heller ikke været det ærede Medlems Mening, og i saa Fald har jeg taget feil: Hvad jeg egentlig har mod dette Forslag, er, at jeg — jeg maa bede om Undskyldning, fordi jeg bruger dette Udtryk, — finder det inhumant; det gjør mig ondt, at jeg skal bruge dette Udtryk om et Forslag, der er kommet fra et saa udmærket dygtigt Medlem. Hvad er det nemlig, der bliver repræsenteret? Det er Eiendommen, det er Tingen; men det er ikke Personen. Dygtighed og Bravhed synker sammen til et Intet; det bliver et Intet ligeoverfor dette System. Her er Tingen Alt og Personen Intet, og derfor kalder jeg det inhumant. Det er Tilfældet med den Theorie, det ærede Medlem har fremsat, som med saa mange Theorier, at, naar man seer dem saaledes henhæftede, see de meget plausible ud; men, naar de skulle gennemføres i Virkeligheden, saa kniber det. Jeg vil ikke engang gaae saavidt at fordrø, at det ærede Medlem skulde have stillet Endringsforslag. Han har gjort Rede for, hvorfor han ikke har gjort det; men, naar han fordrer, at vi skulle imødegaae et saadant Forslag, da burde han komme vor Uvidenhed tilhjælp og sige os, hvorledes det vil stille sig i de enkelte Communer, hvilket han saameget mere burde gjøre, som vi da havde Noget at tage fat paa. Nu skulle vi kæmpe mod disse lustige Gestalter, som intet Regeme have, og det er ubilligt at fordrø, at vi skulle gjøre det; thi Kampen maa blive ulige. Han slaaer med sine Theorier, som vi skulle bekæmpe; men de væsentligste Momenter, som skulde gjøres gjældende mod dem, har han ikke givet os Leilighed til at gribe. Naar jeg alisaa skal betragte det ærede Med-